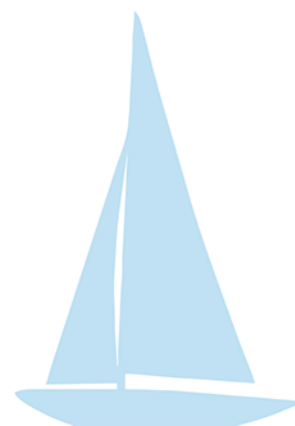
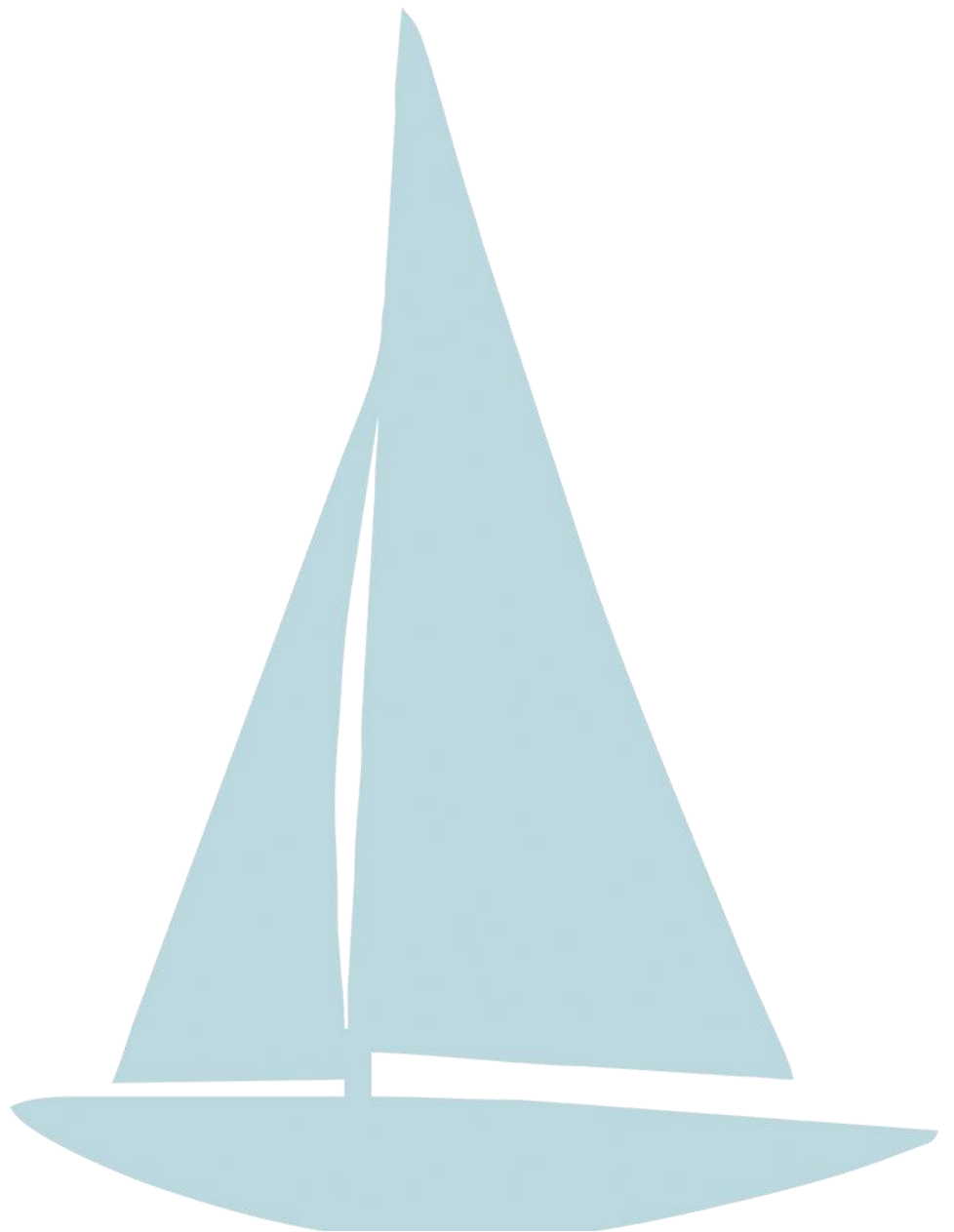

Eierskapsmelding 2022–2025 for Fredrikstad kommune

VEDTATT AV BYSTYRET 16.6.2022, SAK 80/22

Innhold

1. Innledning og formål	3
2. Eierstyring i Fredrikstad kommune	3
2.1 Overordnede prinsipper for eierstyring i Fredrikstad kommune	3
2.2 Formål og eierstrategier	5
2.3 Samfunnsansvar	5
2.4 Ethiske prinsipper	5
2.5 Åpenhet	6
2.6 Moderate godtgjørelser	6
2.7 Styret – sammensetning, rolle og ansvar	7
2.8 Internkontroll og risikostyring	8
2.9 Formell eierstyring og styringsdokumenter	8
2.10 Resultatmål, utbytte og avkastning	9
3. Fredrikstad kommunes forvaltning av eierskap	12
3.1 Bystyrets rolle	12
3.2 Formannskapetets rolle	12
3.3 Ordførers rolle	13
3.4 Kommunedirektørens rolle	13
3.5 Kontrollutvalgets rolle	13
3.6 Oppfølging av eierstyringen	13
3.7 Eiermøter og eierstyringsdialog	14
4. Fredrikstad kommunes eierportefølje og eierstrategier	15
4.1 Aksjeselskaper (AS)	15
4.2 Interkommunale selskaper (IKS)	22
4.3 Kommunalt oppgavefelleskap (KOF)	24
4.4 Samvirkeforetak	25
4.5 Kommunale foretak (KF)	26
4.6 Stiftelser	27
4.7 Pensjonsforetak	27

1 Innledning og formål

Eierskapsmeldingen følger av krav i ny kommunelov. Kommunen skal minst én gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding, som skal vedtas av kommunestyret selv.

Eierskapsmeldingen skal inneholde kommunens prinsipper for eierstyring, en oversikt over selskaper, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i, og kommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i disse virksomhetene.

Hovedformålet med eierskapsmeldingen og eierskapspolitikken er å sikre et profesjonelt og aktivt eierskap, som sørger for god oppfølging og styring av kommunens selskaper og foretak. I forarbeidene til kommuneloven er det uttalt et økt fokus på kommunens formål med eierskap.

Eierskapsmeldingen skal bidra til god politisk styring og kontroll, samt gi rammene for hvordan kommunen skal utøve sitt eierskap.

Forventningene som kommer til uttrykk i kommunens eierpolitikk gjelder for alle selskaper og foretak som kommunen har eierinteresser i.

Selskapene vil, gjennom eierskapsmeldingen, få styringssignaler fra eier, og meldingen vil dermed bidra til avklaringer og større forutsigbarhet for selskapene. Dette kan dreie seg om avkastning i de selskapene der eierskapet karakteriseres som finansielt, eller fokus på ivaretagelse av viktige samfunnshensyn, der selskaper er opprettet for å understøtte prioritert politikk.

2 Eierstyring i Fredrikstad kommune

Eierstyringen i Fredrikstad kommune forankres politisk på flere nivåer. Den overordnede styringen uttrykkes i eierpolitikken.

I tillegg fastsettes eierstrategier for det enkelte selskap, som et viktig politisk verktøy for å fastslå formålet med eierskapet, strategiske føringer og resultatforventninger.

Den formelle eierstyringen skjer i generalforsamlinger, og på representantskapsmøter og årsmøter, ved oppnevning av styremedlemmer og gjennom eierstrategiene.

2.1 *Overordnede prinsipper for eierstyring i Fredrikstad kommune*

Det er selskapslovgivningen som fastsetter de juridiske rammene for eierstyring og selskapsledelse. Ut over dette er det formålstjenlig å etablere et sett av prinsipper som utdyper eierstyringen.

Norsk Utvalg for Eierstyring og Selskapsledelse (NUES) og staten har utformet egne hovedprinsipper for godt eierskap. KS har utarbeidet anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll av kommunalt eide selskaper og foretak.

Fredrikstad kommunes overordnede prinsipper for eierstyring er utformet med utgangspunkt i de ovennevnte prinsippene og anbefalingene.

Fredrikstad kommunes prinsipper for eierstyring

1. Formål og eierstrategier

Fredrikstad kommune skal utarbeide klare formål for eierskapet i selskapene, gjennom selskapsvise eierstrategier. Styret er ansvarlig for realisering av disse formålene.

2. Samfunnsansvar

Fredrikstad kommunes eierskap skal fremme samfunnsansvarlig forretningsdrift og bærekraftig samfunnsutvikling, både sosialt, økonomisk og miljømessig.

3. Etske prinsipper

Eierstyring og styrearbeid på vegne av Fredrikstad kommune skal være i tråd med kommunens gjeldende etiske prinsipper.

4. Åpenhet

Det skal være åpenhet knyttet til eierskapet, selskapenes virksomhet og styrehonorarer, basert på prinsippet om meroffentlighet.

5. Moderate godtgjørelser

Godtgjørelser skal ikke være lønnsledende, og hensynta både moderasjon og bærekraftig verdiskaping for eierne.

6. Styret – sammensetning, rolle og ansvar

Styret skal forvalte selskapet på vegne av Fredrikstad kommune som eier. Styret skal ha kjønnsbalanse, og relevant kompetanse, kapasitet og faglig bredde, ut fra selskapets egenart og formålet med eierskapet. Særlige krav om styreefaring må stilles til styreledere. For å bidra til et skille mellom kommunens politiske arbeid og virksomheten i selskapene bør styreledere normalt ikke velges blant bystyrets faste medlemmer.

7. Internkontroll og risikostyring

Styret skal påse at selskapet har god internkontroll og hensiktsmessige systemer for risikostyring, som står i forhold til selskapets karakter.

8. Formell eierstyring og styringsdokumenter

Eierne fremmer sine interesser og utøver sin myndighet overfor selskapene gjennom eierorganene. Kommunen skal som hovedregel være representert ved ordfører.

9. Resultatmål, utbytte og avkastning

Forventninger til resultater, forutsigbar avkastning og utbytte, og økonomistyring, skal være en sentral del av eierdialogen med selskapene.

10. Formålstjenlig selskapetablering og kapitalstruktur

Fredrikstad kommunes valg om å etablere nye selskaper, herunder valg av selskapsform, skal baseres på en analyse av kommunens mål for virksomheten og behovet for styring.

Kapitalstrukturen i selskapet skal være tilpasset formålet med eierskapet og selskapets kortsiktige og langsiktige behov.

2.2 Formål og eierstrategier

Fredrikstad kommune skal, som eier, ha klare, langsiktige, realistiske og etterprøvbare formål for selskapene og foretakene. Dette skal komme til uttrykk gjennom eierstrategiene.

Målene vil kunne endres i takt med endringer i for eksempel lover, markedsforhold, økonomisk stilling, behov og prioriteringer. Styret er ansvarlig for å realisere målene.

Eierstrategiene bidrar til forutsigbare rammevilkår for selskapene, og gjør det lettere for styret å forvalte selskapet i tråd med eiernes interesser.

Eierstrategiene gjør det også lettere for kommunens representant i eierorganene å stemme i tråd med kommunens mål og intensjoner.

2.3 Samfunnsansvar

I prinsippene for eierstyring har kommunen klare formuleringer om at alle selskapene tar samfunns- og miljøansvar. Samfunnsansvar handler om å ta sosiale og miljømessige hensyn, ut over det som er pålagt ved lov.

Selskapene har en viktig samfunnsrolle, og påvirker samfunnsutviklingen og nærmiljøet der de opererer. Denne samfunnsrollen skal reflekteres i både styring og ledelse.

Det forventes at alle selskaper og foretak der Fredrikstad kommune er eier, tar samfunnsansvar og har utviklet egne positive holdninger til forhold som etikk, forebygging av korrupsjon, klima og miljø, likestilling, mangfold og medarbeidere.

Det er selskapenes og foretakenes styrer som skal ivareta samfunnsansvaret. Fredrikstad kommune som eier forventer at styrene i de enkelte selskapene tar samfunnsansvar, og at dette er integrert i selskapets virksomhet og strategier. Flere av virksomhetene har andre roller enn å fremme økonomisk fortjeneste, og skal, gjennom effektiv og forsvarlig drift, yte tjenester og tilby trygge arbeidsplasser som sikrer mangfold.

Kommunalt eide selskaper og foretak anbefales å tilslutte seg arbeidsgiver- og interesseorganisasjonen Samfunnsbedriftene.

2.3.1 KLIMA OG MILJØ

Fredrikstad kommune forventer at alle selskapene som kommunen har eierinteresser i tar klima- og miljøansvar.

Selskapenes arbeid med miljøspørsmål må skje systematisk, og dekke hele verdikjeden i virksomheten. Mål, gjennomføring og evaluering av klima- og miljøarbeidet må være klart angitt. Selskapene skal synliggjøre miljøarbeidet gjennom rapportering.

Selskaper og foretak som kommunen har eierinteresser i, er ulike hva gjelder påvirkning på ytre miljø. Dette vil nødvendigvis påvirke hvor omfattende rutiner og systemer de ulike selskapene må utvikle for å sikre at virksomheten tar nødvendige miljøhensyn.

Fredrikstad kommune har eget klimaregnskap, som omfatter selskaper som har sin virksomhet i kommunen.

2.4 Ethiske prinsipper

Fredrikstad kommunes etiske prinsipper gjelder for ansatte, folkevalgte og styrerepresentanter i kommunale foretak.

Fredrikstad kommune forventer at de selskapene som kommunen har eierinteresser i, legger kommunens gjeldende etiske prinsipper og standarder til grunn for sitt arbeid.

2.4.1 VARSLING

Fredrikstad kommune tilstreber en virksomhetskultur som innebærer at arbeidstakere trygt skal kunne varsle om kritikkverdige forhold på arbeidsplassen, og har utviklet retningslinjer og rutiner som legger til rette for dette.

Det forventes at selskaper som kommunen helt eller delvis eier, er bevisst på å etablere en positiv varslingskultur og funksjonelle oppfølgingssystemer både for varsling etter arbeidsmiljøloven og for andre meldinger om mulig kritikkverdige forhold.

2.5 Åpenhet

Åpenhet om kommunens eierskap og forvaltning er et viktig demokratisk prinsipp.

Selskapets styre og daglig leder plikter å ivareta en offensiv og åpen informasjonspraksis overfor eierne, og gi korrekt, tydelig og relevant informasjon tidligst mulig. Informasjon skal baseres på åpenhet. Selskapet skal tilrettelegge for dialog mellom styret og eierne.

Det skal være åpenhet knyttet til eierskapet, selskapenes virksomhet og styrehonorarer, basert på prinsippet om meroffentlighet.

Fredrikstad kommune forventer at selskaper som kommunen har eierinteresser i, og som er omfattet av offentleglova, iverksetter tiltak som sikrer åpenhet og innsyn i samsvar med lovens krav.

2.6 Moderate godtgjørelser

2.6.1 LEDERLØNN

Godtgjørelsen til ledende ansatte i selskaper som kommunen har eierinteresser i skal fremme oppnåelse av selskapets mål og bærekraftig verdiskaping for eierne, herunder at godtgjørelsen skal bidra til selskapets strategi, langsiktige interesser og økonomiske bæreevne.

Godtgjørelsen skal ikke være lønnsledende, og hensynet til moderasjon skal ivaretas.

Lønnsnivå og lønnsutvikling i interkommunale selskaper skal tilstrebes å være i samsvar med praksis i eierkommunene.

2.6.2 STYREGODTGJØRELSE

Eventuell styregodtgjørelse skal være på moderat nivå, men også fremme verdiskapingen i selskapene og framstå som rimelig, ut fra styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og arbeidets kompleksitet, samt den alminnelige lønns- og prisutviklingen i samfunnet.

I aksjeselskapene og de interkommunale selskapene er det henholdsvis generalforsamling og representantskap som årlig tar stilling til styregodtgjørelsens størrelse. Styregodtgjørelse for kommunale foretak fastsettes av bystyret.

Fredrikstad kommune praktiserer full åpenhet om styrehonorarer i selskaper som kommunen har eierinteresser i.

2.7 Styret – sammensetning, rolle og ansvar

Det er styret, ikke eier, som har ansvaret for selskapsstyringen. Styret har det overordnede ansvaret for å lede virksomheten, og skal sørge for at den organiseres og drives innenfor rammene som følger av lov, selskapets vedtekter, instruksjer fra generalforsamlingen mv.

Styret er, på vegne av eierne, selskapets øverste styringsorgan, og skal føre kontroll med og formulere selskapets strategier, fatte vedtak og legitimere virksomheten.

En viktig oppgave for eierorganene er derfor oppnevning av styrer. Riktig sammensetning av styrene er viktig, både for selskapene og for eier.

Styret har ansvaret for at selskapet forvaltes i tråd med eiers interesser. Styret sørger for organisering av virksomheten, ansetter daglig leder, og fører tilsyn med daglig ledelse og selskapets virksomhet for øvrig.

Styret har ansvar for å følge opp eiers forventninger til selskapet. I den sammenheng legger eier til grunn at styret redegjør for eventuelle avvik.

Styret skal ivareta den strategiske ledelsen av selskapet, innenfor de rammer som er gitt av eier og lovverket. Samtidig må styret kontrollere ledelsens arbeid, ut fra gitte målsettinger.

Styret står ansvarlig overfor generalforsamlingen, representantskapet eller årsmøtet.

Fredrikstad kommune som eier har en klar forventning om at eiervalgte styremedlemmer følger opp kommunens eierstrategi i styrearbeidet, samtidig som personlig integritet og prinsippet om styret som et kollegium ivaretas.

Fredrikstad kommune forventer at styrene, som en del av sitt arbeid, foretar regelmessig egevaluering av styrets arbeid.

Ved behov skal det legges til rette for styreopplæring og veiledning fra eiers side.

2.7.1 VALG AV STYREMEDLEMMER

I aksjeselskaper og interkommunale selskaper er det eierorganet som velger styremedlemmer. Styremedlemmer til kommunale foretak velges av bystyret.

I Fredrikstad kommunes reglement for delegering og innstilling er ordfører gitt følgende myndighet: *Ordføreren gis myndighet til å oppnevne kommunens representanter i heleide eller deleide aksjeselskaper. Dette skal skje etter å ha konferert med partienes gruppeledere, og skal ha som mål at selskapenes styrer totalt sett får en mest mulig relevant sammensetning.*

Styrets kompetanse skal gjenspeile selskapets behov, med utgangspunkt i selskapets formål og de langsiktige strategiene som er lagt for selskapet.

Styret skal være et lag av engasjerte og kompetente personer, som støtter, utfordrer og motiverer daglig leder.

Styret som kollegium bør ha erfaring og kompetanse innen:

- Kunnskap om selskapets virksomhet, herunder formål, organisering, historie, forretningsområder, lovgivning/forskrifter, strategi, avtaler mv.
- Bransjekunnskap, herunder kunnskap om trender og utviklingstrekk innenfor bransjen, samt kunnskap om konkurrerende virksomheter.
- Spesialkompetanse og erfaring innen områder som juss, økonomi/finans/regnskap, risikostyring, markedsføring, HMS, tekniske fag mv.
- Ledelseserfaring og kompetanse knyttet til organisasjonsmessige endringsprosesser.

- Kompetanse og erfaring innen offentlig forvaltning.
- Kompetanse og erfaring innen styrearbeid.

Særlige krav om styreefaring må stilles til styreledere. For å bidra til et skille mellom kommunens politiske arbeid og virksomheten i selskapene bør styreledere normalt ikke velges blant bystyrets faste medlemmer.

Fredrikstad kommune vil tilstrebe lik kjønnsrepresentasjon i alle styrer som vi velger medlemmer til.

2.7.2 VALGKOMITÉ FOR STYREUTNEVNELSER

Det anbefales å etablere valgkomiteer for forberedelse av styrevalg i selskapene. Valgkomitéen gis i tilfelle ansvaret for å fremme et begrunnet forslag til styresammensetning, som grunnlag for beslutning i eierorganet.

Flere av kommunens selskaper har etablert valgkomitéer.

Kommunedirektøren bistår etter behov med forslag til kandidater til styre, representantskap og valgkomité, nødvendig kandidatinformasjon og dokumentasjon etc.

2.7.3 STYREOPPLÆRING

Det enkelte styremedlem er selv ansvarlig for å inneha og tilegne seg nødvendig kompetanse og innsikt til å utøve vervet sitt på en forsvarlig måte, og med personlig integritet.

Det enkelte selskap kan selv vurdere behov for styreopplæring. Samtidig vil Fredrikstad kommune kunne tilby eiervalgte styremedlemmer et digitalt temabasert styrekurs, og/eller generell faglig veiledning.

2.7.4 REGISTRERING AV STYREVERV

Fredrikstad kommune forventer at alle som påtar seg styreverv i kommunalt eide selskaper eller foretak registrerer vervene i KS sitt styrevervregister. Registeret er tilgjengelig for allmennheten gjennom www.styrevervregisteret.no

2.8 Internkontroll og risikostyring

Styret skal ivareta en uavhengig kontrollfunksjon overfor selskapets ledelse på vegne av eier. Styret skal påse at selskapet har god internkontroll og hensiktsmessige systemer for risikostyring.

Risikostyringen og internkontrollen skal reflektere virksomhetens art og omfang, samt verdigrunnlag og retningslinjer for etikk og samfunnsansvar.

2.9 Formell eierstyring og styringsdokumenter

Det er selskapslovgivningen som fastsetter de juridiske rammene for eierstyring og selskapsledelse. Særlig aksjeloven legger føringer og regler, blant annet vedrørende styrets ansvar og autonomi i styringen av selskapet.

Vedtektene eller selskapsavtalen er lovfestede styringsdokumenter, som regulerer de viktigste forholdene mellom eierne, og mellom eierne og selskapet.

Det kan være hensiktsmessig å utarbeide andre dokumenter eller avtaler som underbygger vedtektene/selskapsavtalen og som regulerer styringen av selskapet på ulike nivåer. Disse styringsdokumentene er ikke lovfestet, men er avtaler mellom parter som er ment for å sikre en bevisst eierstyring. Eksempler på dette er eieravtaler, aksjonæravtaler og tjenesteavtaler. Disse styringsdokumentene vedtas delvis av eierne og delvis av selskapets organer.

Eieravtale vedtas av alle eierne, i tillegg til vedtekter/selskapsavtale. Eieravtaler er ment som et verktøy for å skape gjennomskiktighet og forutsigbarhet i eierskapet av kommunalt eide selskaper. Eieravtalen vil ofte inneholde en klarlegging av grunnlaget for etablering av selskapet, eiernes bakgrunn for etablering, deres strategi for eierskapet og tydeliggjøring av styringsmekanismene i selskapet. Det er imidlertid verdt å merke seg at selskapslovgivningen og vedtektene/selskapsavtalen går foran en slik avtale.

Aksjonæravtale er en frivillig eieravtale for eierne i et aksjeselskap. Aksjonæravtaler regulerer for eksempel forhold som finansiering, aksjeovergang og utbetaling av utbytte.

Tjenesteavtaler er avtaler mellom selskapet som tjenesteleverandør og kommunen som bestiller av tjenester fra selskapet. Kommunalt eide selskaper er ofte opprettet for å utføre tjenesteproduksjon på vegne av deltakerkommunene. I disse tilfellene er det hensiktsmessig å utarbeide en tjenesteavtale.

2.10 Resultatmål, utbytte og avkastning

Forventninger til resultater, forutsigbar avkastning og utbytte, og økonomistyring, skal være en sentral del av eierdialogen med selskapene.

Virksomhetene skal drives bærekraftig, med fokus på lønnsomhet, effektivitet og verdibevaring.

Virksomheter i et marked skal ha en langsiktig horisont på ansvarlig forretningsmessig utvikling og forsvarlig drift. Dette skal være balansert mot eiers krav til et rimelig utbytte på kapitalen som er bundet i selskapet.

Har selskapet andre spesifikke definerte mål, utover det forretningsmessige, vil effektivitetsmål og forsvarlig drift være sentralt.

2.10.1 RESULTATMÅL

For selskaper der det foreligger andre definerte mål, og som ikke opererer i et marked, vil avkastningsforventninger kunne erstattes av andre mål, som eksempelvis effektivitetsmål.

I noen tilfeller er ivaretagelse av særskilte samfunnsoppgaver en bedre målsetting enn rene resultatkrav.

Kommunen sikrer god eierstyring gjennom å tydeliggjøre mål og resultatkrav i det eierstrategiske arbeidet. Slike mål forankres i eierstrategiene for de enkelte selskapene, og innebærer at kommunen må ha tydelige og unike eierstrategier for sine eierposisjoner.

2.10.2 UTBYTTE OG AVKASTNING

Fredrikstad kommune har store verdier i selskaper og virksomheter. Det er naturlig at dette skal gi en avkastning til samfunnet gjennom effektiv og forsvarlig drift, og til kommunekassen gjennom verdiutvikling og kontantutbytte.

Fredrikstad kommune skal ha forventninger til selskapets utbytte. For de selskapene som i stor grad har forretningsmessige mål, er avkastning et sentralt element for eier. Fredrikstad kommune ønsker en positiv verdiutvikling for sine investeringer, og et viktig mål for selskapene er at de

oppnår god avkastning på investert kapital. Avkastningsmål er den avkastningen kommunen kan forvente å få på sine investeringer over tid, sett i forhold til investeringens risiko.

Selskaper skal ha en egenkapital som er tilpasset virksomhetens mål, strategi og risikoprofil. Driften må være tilpasset virksomhetens evne å innfri målene som framkommer gjennom eierdialogen og eierstrategien.

2.10.3 FORMÅLSTJENLIG SELSKAPSETBLERING OG KAPITALSTRUKTUR

Fredrikstad kommune skal, i forkant av selskapsetableringer, vurdere muligheter og begrensninger ved selskapsetablering framfor kommunal organisering. Tilsvarende vurderinger skal også gjøres ved omdanning av selskaper, og ved tilbakeføring av virksomhet til kommunen.

Momenter som skal vurderes ved valg av selskapsform er blant annet:

1. Økonomiske forpliktelser
2. Skatte- og avgiftsmessige forhold
3. Flexibilitet på eiersiden
4. Mulighet og behov for styring
5. Delegering av myndighet
6. Forholdet til lovgiving og overordnede kommunale planer/strategier
7. Vurdering av risiko

Det er bystyret som tar beslutninger om å opprette, avvikle og selge heleide kommunale selskaper.

2.10.4 NYETABLERING AV SELSKAP, ENDRING AV EIERSKAP OG ETABLERING AV DATTERSELSKAP

Ved nyetablering av selskaper skal det i forkant utarbeides et prosjekt-/arbeidsnotat som beskriver alle vesentlige forhold ved den planlagte selskapsetableringen, og ved alternativ organisering.

Selskapsformen kan være en hensiktsmessig måte å øke verdier av eiendeler på, for å sikre bedre avkastning og evne til kontantutbytte, etablere tjenester i markedet som innbyggerne ikke har tilbud om i dag, sikre nødvendig uavhengighet for en virksomhet, risikoavgrensning, eller andre forhold.

Endring av eierskap som følge av kapitalutvidelse, fusjon/fisjon, tilbud om oppkjøp (salg) eller liknende, som berører Fredrikstad kommunes eierskap, avgjøres av bystyret, eller ved at bystyret gir formannskapet fullmakt til å handle på vegne av kommunen.

Dette gjelder også dersom selskapet vil kjøpe hele eller deler av en annen virksomhet, eller gjennomføre oppkjøp som anses som en vesentlig endring av egen drift. Planer om slike kjøp, endringer eller etablering av datterselskap skal gjøres kjent i eierstyringsdialogen og sees i sammenheng med eierstrategien.

2.10.5 AVVIKLING AV SELSKAP, AVHENDING AV EIERANDEL M.M.

Et selskap kan over tid bli mindre sentralt i kommunens eierstrategi. Endring i oppgaver, marked og samfunnsutvikling kan tilsi nye vurderinger av eierskap, avvikling eller overføring til annen driftsform. Også forhold ved selskapet kan tilsi endringer i eierskapet, slik som børsnøtering eller salg. Det kan videre være behov for investeringer, markedstilgang eller andre forhold som gjør det hensiktsmessig for selskapet med en endring i eierstruktur og form.

2.10.6 DELT EIERSKAP

Ved delt eierskap, når Fredrikstad kommune ikke er eneeier, skal alle eierne likebehandles innen hver selskapsklasse.

For selskaper med flere eiere, er felles eierstrategier eller aksjonær-/eieravtaler et godt virkemiddel for å håndtere ulike synspunkter som måtte oppstå. Gjennom felles eierstrategier og aksjonær-/eieravtaler kan det avtales formelle føringer og tvisteløsninger.

2.10.7 KAPITALSTRUKTUR

Kapitalstrukturen i selskapet skal være tilpasset formålet med eierskapet og selskapets kortsiktige og langsiktige behov.

3 Fredrikstad kommunes forvaltning av eierskap

Eierstyringen og eierskapspolitikken i Fredrikstad kommune skal forankres politisk. Overordnede rammer for styringen er uttrykt i denne eierskapsmeldingen, vedtatt av bystyret.

Eierskapsmeldingen fastslår også eierstrategier for de enkelte selskapene, med beskrivelse av formålet med kommunens eierskap, eierandel i selskapet, samt strategisk retning for utvikling av eierskapet.

Fredrikstad kommunes formelle eierstyring finner sted i det enkelte selskaps generalforsamling, ved at kommunen benytter sin eierposisjon.

Eierstyring skjer også ved oppnevning av styremedlemmer i det enkelte selskap, og gjennom eierstrategiene.

Kontroll og oppfølging av eierstrategiene og prinsippene for eierstyring gjøres politisk av ordføreren, formannskapet og bystyret, og administrativt av kommunedirektøren.

Løpende eierskapsforvaltning innebærer regelmessig og formalisert kontakt mellom kommunen og selskapene/foretakene, gjennom eiermøter/dialogmøter.

I tillegg vil selskapene ha egen lovpålagt rapportering, samt revisorgodkjente årsregnskap og årsberetninger, som behandles av selskapenes organer og generalforsamling.

Gjennom eierskapsforvaltningen sikres god rapportering på mål og forventninger, gode prosesser ved gjennomføring av valg, strategiendringer med videre.

Bystyret, kontrollutvalget, formannskapet, ordføreren og kommunedirektøren har i denne sammenheng ulike, men viktige roller.

3.1 Bystyrets rolle

Bystyret vedtar kommunens eierpolitikk og eierstrategier for selskap og foretak, gjennomfører noen styrevalg, og behandler årsregnskap, årsberetning og overordnet rapportering om selskapene.

Bystyret har generell myndighet til å instruere alle virksomheter som er direkte organisert innenfor kommunen. Dette kalles etatsstyring.

Når en virksomhet er organisert som et selskap, og derfor er et selvstendig rettssubjekt, er det et indirekte eierskap, og bystyret kan ikke instruere direkte, men må i stedet styre gjennom eierstyring.

Slik styring gjennom eierposisjon legger begrensninger på styringens form og innhold.

For å kompensere for redusert direkte styring er et viktig eierstyringsverktøy å uttrykke forventninger til selskapene, samt utarbeide prinsipper for eierstyring gjennom eierstrategiske dokumenter. Til sammen danner dette en styringsmodell og gir rammer, som skal være førende for styrets eller representantskapets arbeid.

3.2 Formannskapets rolle

Formannskapet innstiller til bystyret i saker som omhandler kommunens eierskap. De er også eierskapsutvalg, som kan få veiledende og rådførende presentasjoner fra og om de ulike

selskapene og foretakene, og kontrollere at disse driver sin virksomhet på en måte som understøtter deres formål, samt kommunens mål med eierskapet.

Formannskapet kan få delegert myndighet fra bystyret i enkeltsaker.

3.3 **Ordførers rolle**

Ordfører er kommunens formelle representant i alle treffpunkter med det enkelte selskap eller foretak.

Ordfører representerer kommunen på alle generalforsamlinger, årsmøter og tilsvarende, som kommunens lovbestemte rettslige representant.

Ordfører deltar i alle eiermøter/dialogmøter med selskapene.

I Fredrikstad kommunes reglement for delegering og innstilling er ordfører gitt følgende myndighet: Ordføreren gis myndighet til å oppnevne kommunens representanter i heleide eller deleide aksjeselskaper. Dette skal skje etter å ha konferert med partienes gruppeledere, og skal ha som mål at selskapenes styrer totalt sett får en mest mulig relevant sammensetning.

3.4 **Kommunedirektørens rolle**

Kommunedirektøren bistår ordfører med den løpende oppfølgingen av selskapene, og med forberedelser til møter i eierorganene og eiermøter/dialogmøter, utvikler forslag til eierstrategier til behandling i bystyret, iverksetter bystyrets vedtatte eierpolitikk, og utarbeider og følger opp rutiner for løpende eieroppfølging, herunder ledelsesdialog med selskapene, rutiner for styrevalg mv.

3.5 **Kontrollutvalgets rolle**

Kontrollutvalget skal, på bystyrets vegne, påse at det føres kontroll med kommunens eierskap. Kontrollutvalget har en viktig rolle gjennom lovbestemt eierskapskontroll.

Kontrollutvalget skal, minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at bystyret er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll. Planen skal vedtas av bystyret.

Kontrollutvalget vil også fra Østfold kontrollutvalgssekretariat (ØKUS) motta rapporter fra planmessige selskapskontroller. Østre Viken Kommunerevisjon og ØKUS vil, på oppdrag fra kontrollutvalget, føre obligatorisk kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser i utvalgte selskaper.

3.6 **Oppfølging av eierstyringen**

Fredrikstad kommune skal ha en åpen, langsiktig og forutsigbar eierpolitikk. Kommunens eierpolitiske prinsipper skal ligge fast over tid, men kan justeres som følge av vesentlige endringer i overordnede rammer for eierstyring, markedsmessige forhold eller endringer av mål med eierskapet i enkeltselskaper, basert på selskapsvise eierstrategier.

Det legges opp til en årlig gjennomgang av kommunens eierposisjoner gjennom orientering til formannskapet og bystyret. Dette vil i hovedsak handle om en gjennomgang av avholdt generalforsamling, avlagt årsberetning og årsregnskap, eller behov for å oppdatere med nøkkelopplysninger for selskapene/foretakene.

Kommunale foretak inngår i kommunens årshjul for budsjettering og rapportering. Foretakets budsjettarbeid innpasses i Fredrikstad kommunes framdriftsplan for årlig rullering av økonomiplanen.

Valg av styrer til aksjeselskap (AS) og interkommunale selskap (IKS) gjennomføres av henholdsvis generalforsamling og representantskap. Oppnevning av styrerepresentanter er en del av eierstyringen i Fredrikstad kommune.

Bystyret fatter vedtak om det kommunale foretakets økonomiske rammebetingelser og investeringsbudsjett.

Den faste rapporteringen fra det kommunale foretaket til eier skjer gjennom tertialrapportene og årsregnskap/årsberetning. Rapporteringen tilpasses kommunens framdriftsplaner for tertialrapportering og årsrapport, og forelegges bystyret samtidig med kommunedirektørens forslag til tertialrapporter og årsrapport.

3.7 Eiermøter og eierstyringsdialog

Fredrikstad kommunens eierportefølje skal forvaltes gjennom god eierstyring, herunder jevnlig eiermøter med det enkelte selskap. Hyppighet, deltagelse og innhold i eiermøtene skal tilpasses selskapets art og behovet for styring og dialog.

Et eiermøte er ikke lovregulert, og er en uformell dialogarena, der det ikke skal treffes vedtak. Det bør heller ikke legges føringer eller gis signaler i eiermøtene som griper inn i styrets myndighetsområde. Eiermøtene er uforpliktende for eierne og for selskapet.

Fredrikstad kommune legger opp til en aktiv oppfølging av selskapsvise eierstrategier gjennom eierstyringsdialogen. Eierstrategiene for det enkelte selskapet vil være et viktig verktøy og legge grunnlaget for en aktiv oppfølging av de store verdiene i de ulike selskapene. En eierstrategi skal danne grunnlaget for god styringsdialog med virksomheten, og gi klare mål og retning for hva eierne vil med selskapet.

Eierdialogen bør omfatte forhold som kommunikasjon med selskapet, informasjonsbehov, forventet avkastning, kontantutbytte-forventninger, strategisk retning og kjernevirksomhet, mål, tvisteløsninger mellom eiere, styrerepresentasjon, styreobservatører m.m.

4 Fredrikstad kommunes eierportefølje og eierstrategier

Fredrikstad kommune er helt eller delvis eier av en rekke selskaper og foretak.

Produksjonen i selskapene omfatter alt fra støttetjenester til basistjenester for våre innbyggere.

Bakgrunn (selskapsform) for selskapsorganiseringen har vært knyttet til ulike hensyn, som effektivisering av tjenesteproduksjonen, spesialisering, forenkling, regelverkstilpasning eller interkommunalt samarbeid.

For å forvalte verdiene må kommunen ha en eierstrategi for eierskapet i det enkelte selskap og foretak. For selskaper med flere eiere vil det i konkrete situasjoner kunne være aktuelt å utarbeide felles eierstrategier, i tillegg til kommunens egen eierstrategi.

I det følgende presenteres en oversikt over kommunens samlede eierportefølje, inkludert informasjon om eierandel og selskapsform, samt kommunens formelle eierstrategier for det enkelte selskap.

4.1 Aksjeselskaper (AS)

4.1.1 ISEGRAN EIENDOM AS (100 %)

Org.nr.: 921 587 341

Eierandel: 100 %

Selskapets virksomhet:

Isegran Eiendom AS ble stiftet av Fredrikstad kommune i 2018 (som Fredrikstad kommune eiendomsutvikling AS).

Selskapet skal utvikle tidligere kommunal eiendom på kommersielle vilkår, og oppnå økt avkastning ved å delta i utviklingen av eiendommene.

Selskapet skal selv, og gjennom dets investeringer i andre selskaper, kjøpe, selge, eie, leie ut, utvikle, drive og forvalte næringseiendom, boligeiendom og annen fast eiendom, samt alt som står i naturlig sammenheng med dette.

Selskapet kan eie slik eiendom sammen med andre private og/eller offentlige aktører.

Selskapet skal bidra til bærekraftig by- og samfunnsutvikling, og drives på forretningsmessig basis.

I tillegg til morselskapet består konsernet per april 2022 av 13 datterselskaper, som i all hovedsak er single purpose-selskaper (SPV), med en balanse på ca. MNOK 376.

Eierstrategi:

Fredrikstad kommunes strategiske mål med eierskapet er å oppnå utbytte gjennom selskapets overskudd.

Selskapet skal selv hente inn nødvendig fremmedfinansiering til virksomheten. Målet er å få en forrentning av innskutt kapital sammenlignbar med tilsvarende selskaper. Utbyttene antas å være

periodevis variable, knyttet opp til realiseringstidspunkt for utviklingsprosjekter og forsvarlig likviditet og egenkapital.

Selskapet skal drives etter kommersielle og alminnelige privatrettslige prinsipper.

Eierstyring:

All formell eierstyring skjer i selskapets generalforsamling, gjennom utøvelse av eierposisjonen.

4.1.2 FREDRIKSTAD ENERGI AS (51 %)

Org.nr: 971 644 494

Eierandel: 51 %

Selskapets virksomhet:

Fredrikstad Energi AS (FEAS) er morselskap i et energikonsern, hvor operativ drift utføres gjennom datterselskapene Norgesnett AS (drift av strømnnett), Smart Energi AS (salg av strøm til sluttbruker gjennom merkevarerne Smart Energi, Follo Energi, Askøy Energi, Røyken Kraft og Kragerø Kraft) og MAIK AS (leveranse av forretningskritiske prosesser innen fakturering, innfordring og inkasso til energibransjen). FEAS eier også 60 prosent i Nettpartner AS, en av Norges største el-entreprenører.

Fredrikstad Energi AS drifter strømnnett gjennom selskapet Norgesnett AS, og distribusjon av strøm og utvikling av lokal strømforsyning gjennom Smart Energi AS. Selskapet tilbyr også solceller til privatmarkedet. Smart Energi AS tilbyr bærekraftig og smart strøm i lokalmiljøet, under merkevarerne Follo Energi, Røyken Kraft, Kragerø Kraft og Askøy Energi.

Eierstrategi:

Fredrikstad kommunes strategiske og langsiktige mål med eierskapet er å sørge for offentlig og lokalt eierskap til kritisk infrastruktur.

Fredrikstad kommunes øvrige mål med eierskapet er å oppnå utbytte gjennom selskapets overskudd.

Gjennom prosesser i forbindelse med vurdering av framtidig eierskap i 2020 ble kommunen kjent med at det ikke kan forventes utbytte på kort sikt.

Fredrikstad kommune har følgende føringer for utøvelse av eierskapet:

- FEAS skal ha effektiv drift, optimalisert kapital- og balansestruktur og en risikoprofil som gir grunnlag for forutsigbart utbytte til eierne.
- FEAS bør fokusere på sin kjernevirksomhet. Selskapet bør ikke foreta nye investeringer i andre selskaper eller eksterne prosjekter som ikke understøtter kjernevirksomheten.
- FEAS bør opprettholde og videreutvikle en effektiv og lønnsom drift av strømnettet, som anses som en hovedbestanddel av kjernevirksomheten.
- Ved en eventuell avhending av selskaper i konsernstrukturen, bør FEAS tilstrebe å opprettholde arbeidsplasser lokalisert i Fredrikstad.

Selskapet drives etter kommersielle og alminnelige privatrettslige prinsipper.

Eierstyring:

All formell eierstyring skjer i selskapets generalforsamling, gjennom utøvelse av eierposisjonen.

4.1.3 ØSTFOLD ENERGI AS (5,66 %)

Org.nr: 879 904 412

Eierandel: 5,66 %¹

Selskapets virksomhet:

Østfold Energi AS er en energiprodusent innen forretningsområdene vann, vind, sol og fjernvarme, som arbeider systematisk med å utvikle prosjekter innen fornybar energi. Selskapet eies av Viken fylkeskommune og en rekke Østfold-kommuner.

Fredrikstad kommune har vært eier siden 1988, da fylkeskommunen og alle kommunene i Østfold inngikk en intensjonsavtale om å danne Østfold Energiverk AS. Fylkeskommunen eide alle aksjene, og kommunene skulle få aksjer dersom de gikk inn med sine elektrisitetsverk.

Eierstrategi:

Fredrikstad kommunes hovedmål med eierskapet er å oppnå utbytte gjennom selskapets overskudd.

Samtidig skal eierskapet sikre offentlig kontroll av fornybare kraftressurser.

Gjennom selskapet bidrar Fredrikstad kommune til innovasjon og utvikling innen fornybar energi som vann, vind, sol og bioenergi.

Eierstyring:

All formell eierstyring skjer i selskapets generalforsamling, gjennom utøvelse av eierposisjonen.

4.1.4 FREDRIKSTAD PARKERING AS (100 %)

Org.nr.: 971 646 454

Eierandel: 100 %

Selskapets virksomhet:

Fredrikstad Parkering AS er et selskap med et enkeltstående formål; å eie en parkeringsseksjon i Cityterminalen, som gjør at selskapet har tilstrekkelige leieinntekter til å betjene sin forpliktelse.

Selskapet i seg selv har ingen aktivitet ut i markedet. Det er kommunens parkeringsforvaltning som forestår den daglige driften av selve parkeringsanlegget.

Eierstrategi:

Fredrikstad kommunes strategiske mål med eierskapet er å oppnå utbytte gjennom selskapets overskudd.

Eierstyring:

All formell eierstyring skjer i selskapets generalforsamling, gjennom utøvelse av eierposisjonen.

¹ Avtale datert 16.12.2019 mellom Østfold fylkeskommune og kommuner i Østfold gir en opsjon på kjøp av en forholdsmessig andel fordelt mellom østfoldkommuner av totalt 5.000 aksjer, tilsvarende 5 prosent av Østfold Energi AS ved avtaletidspunktet, juni 2032. Dette kommer i tillegg til den vederlagsfrie overdragelsen av aksjer fra Østfold fylkeskommune til kommuner i Østfold før Viken fylkeskommune ble etablert 1.1.2020, hvor Fredrikstad kommune økte sin eierandel fra 4,29 prosent til 5,66 prosent.

4.1.5 FREDRIKSTAD FJERNVARME AS (43,6 %)

Org.nr.: 981 666 577

Eierandel: 43,6 %

Selskapets virksomhet:

Fredrikstad Fjernvarme AS (FFAS) er et energiselskap som leverer fjernvarme og fjernkjøling til boliger, boligsameier, offentlige bygg, næringsbygg og industri. FFAS har konsesjon fra Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) til å bygge ut og drifte fjernvarme. Innenfor konsesjonsområdet er det tilknytningsplikt for nye bygg over 1000 kvadratmeter. Bruk av fjernvarme medfører utnyttelse av klimanøytral overskuddsenergi fra sluttbehandling av avfall fra avfallsforbrenningsanleggene på Øra, samt avlastning av strømmettet i Fredrikstad.

Eierskapet er oppført i FREVAR KFs regnskap.

Eierskapsstrategi:

Gjennom selskapet bidrar Fredrikstad kommune ved FREVAR KF til sirkulærøkonomisk utvikling, utnyttelse av klimanøytral overskuddsenergi, samt avlastning av strømmettet i Fredrikstadsamfunnet.

Et strategisk mål med eierskapet er også å oppnå utbytte gjennom selskapets overskudd.

Eierstyring:

All formell eierstyring skjer i selskapets generalforsamling, gjennom utøvelse av eierposisjonen.

4.1.6 FILMPARKEN AS (0,01 %)

Org.nr.: 914 772 141

Eierandel: 0,01 %

Selskapets virksomhet:

Selskapet tilbyr flere tilrettelagte lokaler for filmproduksjon på Jar, i Bærum kommune. Deler av bygningsmassen leies ut til ulike aktører innen tv- og filmproduksjon. Selskapet driver også med kostymeutleie.

Eierskapsstrategi:

Kommunen har en symbolsk eierposisjon. Eierskapet har som formål å støtte virksomhetens viktige samfunnsformål med å fremme norsk filmproduksjon, gjennom å bidra til opprettholdelse og utvikling av det aktive produsentmiljøet.

Eierstyring:

All formell eierstyring skjer i selskapets generalforsamling, gjennom utøvelse av eierposisjonen.

4.1.7 NORSUS AS (16,67 %)

Org.nr.: 989 861 751

Eierandel: 16,67 %

Selskapets virksomhet:

NORSUS AS er et forskningsinstitutt innen klima og miljøforskning i Fredrikstad. Selskapet bidrar til bærekraftig samfunnsutvikling ved å utvikle kunnskap og metoder for å forstå og implementere

bærekraft bedre i samfunnet. Sammen med bedrifter og offentlige aktører kartlegges og reduseres miljøbelastninger.

Eierskapsstrategi:

Eierskapet har som formål å støtte aktivt opp om prosjekter og utvikling innen forskning og akademia lokalt. Selskapet har et samfunnsnyttig formål med å utvikle samfunnet i en mer bærekraftig retning.

Eierstyring:

All formell eierstyring skjer i selskapets generalforsamling, gjennom utøvelse av eierposisjonen.

4.1.8 VISIT FREDRIKSTAD OG HVALER AS (34 %)

Org.nr.: 986 226 443

Eierandel: 34 %

Selskapet virksomhet:

Selskapet skal utvikle, markedsføre og selge Fredrikstad og Hvaler som reisemål og handelsby.

Eierskapsstrategi:

Eierskapet skal sikre en effektiv drift av destinasjonsselskapet og aktiv markedsføring av Fredrikstad som reisemål, i tett dialog med lokalsamfunnet. Det er fagdialog med kommuneadministrasjonen, som kjøper tjenester fra selskapet.

Eierstyring:

All formell eierstyring skjer i selskapets generalforsamling, gjennom utøvelse av eierposisjonen.

4.1.9 INSPIRIA EIENDOM AS (1,68 %)

Org.nr.: 988 839 590

Eierandel: 1,68 %

Selskapets virksomhet:

Inspiria Eiendom AS er både morselskap for Inspiria-selskapene og et eiendomsselskap som eier en av to seksjonerte deler av bygget hvor Inspiria Science Center driver sin vitensentervirksomhet i Sarpsborg.

Selskapet skal legge til rette for kunnskapsbygging, økt interesse og motivasjon til utdanning innen teknologi og naturvitenskap, særlig blant barn og unge.

Eierskapsstrategi:

Kommunen har en symbolsk eierandel. Selskapet tilbyr samfunnsnyttige aktiviteter. Fredrikstad kommune har for tiden avtale med selskapet om skolebesøk for kommunens skoleklasser, for å fremme kunnskap hos barn og unge i Fredrikstad.

Eierstyring:

All formell eierstyring skjer i selskapets generalforsamling, gjennom utøvelse av eierposisjonen.

4.1.10 FASVO HOLDING AS (100 %)

Org.nr.: 921 688 156

Eierandel: 100 %

Selskapets virksomhet:

Holdingselskapet eier to selskaper, et som har driftsstøtteavtale med NAV om drift av varig tilrettelagte arbeidsplasser (VTA-plasser), og et separat datterselskap som opererer fritt og tilbyr selskapets tjenester i markedet.

Eierskapsstrategi:

Selskapet oppfyller et viktig samfunnsformål ved å tilby tilrettelagt arbeid (VTA) til personer som faller utenfor det ordinære arbeidsmarkedet. Eierskapet skal sikre offentlig støtte og kontroll av et viktig samfunnsoppdrag.

Eierstyring:

All formell eierstyring skjer i selskapets generalforsamling, gjennom utøvelse av eierposisjonen.

4.1.11 VIUNO AS (70,83 %)

Org.nr.: 959 334 366

Eierandel: 70,83 %

Selskapets virksomhet:

Selskapet skal, gjennom næringsvirksomhet, skape verdifull sysselsetting for sine arbeidstakere og lærekandidater, og bidra til økt inkludering i samfunnet, grunnlagt på økonomisk vekst. Selskapet har en driftsstøtteavtale med NAV om drift av varig tilrettelagte arbeidsplasser.

Eierskapsstrategi:

Selskapet oppfyller et viktig samfunnsformål ved å tilby tilrettelagt arbeid (VTA) til personer som faller utenfor det ordinære arbeidsmarkedet. Eierskapet skal sikre offentlig støtte og kontroll av et viktig samfunnsoppdrag.

Eierstyring:

All formell eierstyring skjer i selskapets generalforsamling, gjennom utøvelse av eierposisjonen.

4.1.12 UNIKOM AS (94 %)

Org.nr.: 952 587 765

Eierandel: 94 %

Selskapets virksomhet:

Selskapet er en arbeids- og inkluderingsbedrift, som tilbyr arbeidsrettet tiltak med fokus på arbeidstrening og jobbsøk. Mekanisk produksjon, produksjon av vesker/bager fra utrangerte materialer med mer. Selskapet har driftsstøtteavtale med NAV.

Per 2022: 30 plasser AFT (arbeidsforberedende trening.) Målkravet til AFT er at minst 50 prosent av alle saker avsluttes til arbeid eller utdanning. AFT er basert på årsavtale med NAV, for antall plasser. Bedriften har p.t. tre ansatte med varig lønnsstilskudd og en ansatt i VTA-O.

Per i dag inneholder Unikom AS både skjermet virksomhet, i form av attføringsaktivitet, og konkurranseutsatt virksomhet, som i hovedsak består av mekanisk produksjon.

Eierskapsstrategi:

Selskapet oppfyller et viktig samfunnsformål ved å tilby kurs og attføring med fokus på arbeidstrening og jobbsøking. Eierskapet skal sikre offentlig støtte og kontroll av et viktig samfunnsoppdrag.

Eierstyring:

All formell eierstyring skjer i selskapets generalforsamling, gjennom utøvelse av eierposisjonen.

4.1.13 ØSTFOLD INTERNASJONALE TEATER AS (49,5 %)

Org.nr.: 923 938 575

Eierandel: 49,5 %

Selskapets virksomhet:

Selskapet driver et profesjonelt regionalt teater, med forestillinger som ofte finner sted utenfor den tradisjonelle teatersalen. Selskapet har tilhørighet i Fredrikstad, men er et turnerende teater med lokalt, nasjonalt og internasjonalt nedslagsfelt.

Med dagens kunstneriske profil skal teateret tilby scenekunst av høy kvalitet til hele befolkningen i regionen, også utenfor det tradisjonelle scenerommet. Gjennom aktiv publikumsmedvirkning, samarbeid med andre kulturtaktører og fagmiljøer, talentutviklingstiltak, residensordning for scenekunstnere m.m. bidrar selskapet både til utvikling av regionens kulturliv og til nye, demokratiske møteplasser.

Eierskapsstrategi:

Selskapet oppfyller et viktig samfunnsformål ved å tilby kulturelle bidrag lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Eierskapet skal sikre offentlig støtte til et viktig samfunnsoppdrag.

Eierstyring:

All formell eierstyring skjer i selskapets generalforsamling, gjennom utøvelse av eierposisjonen.

4.1.14 DRIVHUSET ØSTFOLD AS (33,33 %)

Org.nr.: 998 251 346

Eierandel: 33,33 %

Selskapets virksomhet:

Selskapet tilbyr rådgivning og lokaler for innovasjon og utvikling, hvor kjernevirksomheten er å utvikle kompetanse og ferdigheter innen entreprenørskap og forretningsutvikling, primært hos studenter samt forskere.

Drivhuset Østfold er en del Drivhuset Norden, som er etablert på 14 universiteter og høyskoler i Sverige og Finland.

Eierskapsstrategi:

Eierskapet skal sikre offentlig støtte til et viktig lokalt samfunnsoppdrag. Selskapet skal, i samarbeid med Høgskolen i Østfold, bidra til positiv næringsutvikling i Fredrikstad, som igjen tjener lokalsamfunnet.

Eierstyring:

All formell eierstyring skjer i selskapets generalforsamling, gjennom utøvelse av eierposisjonen.

4.2 Interkommunale selskaper (IKS)

4.2.1 BORG HAVN IKS (48 %)

Org.nr.: 970 937 099

Deltakerandel: 48 %

Selskapets virksomhet:

Borg Havn IKS har som formål å samordne all kommunal havnevirksomhet. Borg Havn IKS driver også aktiv eiendomsutvikling av egne arealer for havnerelatert næringsutvikling. For at havnen skal kunne opprettholde og videreutvikle trafikkgrunnet, skal de kunne engasjere seg i alle former for havnetilknyttet virksomhet som vurderes hensiktsmessig og økonomisk fordelaktig for havnen og det næringsliv havnen skal betjene.

Eierskapsstrategi:

Borg Havn IKS skal sørge for en effektiv drift, tilsyn, vedlikehold og utvikling av de eiendommer, arealer og innretninger som tilhører selskapet (havnekapitalen), eller som deltakerkommunene har tillagt dem å disponere og/eller forvalte.

Formålet er at selskapet også tilrettelegger for samfunnsnyttig verdiskaping gjennom en konkurransedyktig havnevirksomhet og god attraktivitet for næringsutviklere, samt forutsigbare utbytteutbetalinger til andelseierne.

Havne- og farvannslovens § 32 åpner for uttak av overskudd eller annen utdeling av midler fra kommunal havnevirksomhet. Utdeling av verdier fra den kommunale havnevirksomheten begrenses av at det er avsatt tilstrekkelige midler til drift og vedlikehold av havn, samt midler til investeringer som er direkte knyttet til tjenesteyting rettet mot fartøy, gods- og passasjerhåndtering.

Eierstyring:

All formell eierstyring skjer i selskapets representantskapsmøte, gjennom utøvelse av eierposisjonen.

4.2.2 ØSTRE VIKEN KOMMUNEREVISJON IKS (27,5 %)

Org.nr.: 987 952 423

Deltakerandel: 27,5 % (justeres forholdsmessig etter folketall mellom deltakerkommunene, dekker andel kostnader etter faktisk timebruk)

Selskapets virksomhet:

Selskapet utfører regnskapsrevisjon, selskapskontroll, forvaltningsrevisjon og etterlevelsesrevisjon for deltakerkommunene Aremark, Fredrikstad, Halden, Hvaler, Indre Østfold, Marker, Moss, Rakkestad, Råde, Sarpsborg, Skiptvet og Våler.

I tillegg revideres fond, legater og interkommunale selskaper som kommunene er medeiere i. Selskapet utfører også andre tjenester, så langt det er forenlig med kompetansen i selskapet og dets oppgaver som revisor.

Eierskapsstrategi:

Som deltaker får kommunen tilgang til revisjonstjenester som er nødvendig for å gjennomføre og følge opp lovpålagte revisjoner. Selskapet tilbyr også rådgivning og andre typer revisjoner som ikke er lovpålagte.

Eierstyring:

All formell eierstyring skjer i selskapets representantskapsmøte, gjennom utøvelse av eierposisjonen.

4.2.3 ØST 110-SENTRAL IKS (11,06 %)

Org.nr.: 820 351 282

Deltakerandel: 11,06 % (justeres forholdsmessig etter folketall mellom deltakerkommunene)

Selskapets virksomhet:

Selskapet drifter alarmsentral for brann og redning til kommuner i Øst politidistrikt. Hovedoppgavene er mottak og registrering av nødmeldinger, å kunne opprettholde kommunikasjon med den som melder ulykken, alarmering av mannskaper og kommunikasjon med innsatsstyrkene, samt samordning med nødalarmsentralene for helse og politi.

Selskapet skal sikre alarmering og utkalling av tilstrekkelig innsatsstyrke og overordnet vakt etter mottak av nødmelding, samt sikre best mulig støtte, informasjon, og samordning til innsatsstyrke, stab og relevant ledelse, samt etablering av samband med innsatsstyrken, overordnet vakt og øvrige nødetater.

Eierskapsstrategi:

Selskapet ivaretar kommunens lovpålagte oppgaver etter brann- og eksplosjonsvernloven § 16 og dimensjoneringsforskriften § 45 om plikt til å følge opp nødmeldinger og meldinger om brann og andre ulykker.

Kommunens mål med eierskapet er å sikre et effektivt system for nødalarmering for kommunens innbyggere.

Eierstyring:

All formell eierstyring skjer i selskapets representantskapsmøte, gjennom utøvelse av eierposisjonen.

4.2.4 DRIFTSASSISTANSEN I VIKEN IKS (16,93 %)

Org.nr.: 989 127 241

Deltakerandel: 16,93 % (justeres forholdsmessig etter folketall mellom deltakerkommunene og gruppering av kommunen)

Selskapets virksomhet:

Selskapets hovedoppgave er å bistå eierkommunene med rådgivende ingeniørtjenester og teknisk assistanse innen vann- og avløpsfagfeltet.

Selskapet skal bistå kommunene slik at deres vannforsynings- og avløpssystemer tilfredsstillende egner seg og myndighetenes krav, og være en faglig veileder og et kompetanseorgan for medlemmene. En felles målsetning for alle kommunene er å gi innbyggerne best mulig drikkevannskvalitet og trygghet for at avløpsvann blir behandlet ved hjelp av de best mulig tilgjengelige teknikker, slik at rekreasjonsområder og øvrige resipienter blir minst mulig belastet.

Selskapet skal også være et ressurs- og kompetansesenter innenfor vann- og avløpstjenester for eierkommunene.

Eierskapsstrategi:

Selskapet utfører lovpålagte oppgaver innenfor vann- og avløpsfaget for kommunen.

Eierstyring:

All formell eierstyring skjer i selskapets representantskapsmøte, gjennom utøvelse av eierposisjonen.

4.2.5 ØSTFOLD AVFALLSSORTERING IKS (27,4 %)

Org.nr.: 924 961 821

Deltakerandel: 27,4 % (justeres forholdsmessig etter avfallsmengde mellom deltakerkommunene)

Selskapsformål:

Selskapet skal etablere og drifte et nytt og effektivt avfallssorteringsanlegg for deltakerkommunene.

Eierskapsstrategi:

Formålet med eierskapet er å anskaffe, og kostnadseffektivt drifte, et nytt avfallssorteringsanlegg.

Eierstyring:

All formell eierstyring skjer i selskapets representantskapsmøte, gjennom utøvelse av eierposisjonen.

4.3 *Kommunalt oppgavefelleskap (KOF)*

4.3.1 ØSTFOLD KONTROLLUTVALGSSEKRETARIAT KOF (14 %)

Org.nr.: 926 367 358

Deltakerandel: 14 %

Selskapets virksomhet:

Lovpålagt og uavhengig sekretariat for kommunens kontrollutvalg.

Fredrikstad kommune er kontorkommune for det kommunale oppgavefelleskapet.

Eierskapsstrategi:

Eierskapet gir kommunen lovpålagt sekretariatstøtte for kommunens kontrollutvalg. Selskapet bør ha som formål å oppnå kostnadseffektiv og faglig forsvarlig drift av sekretariatet.

Eierstyring:

All formell eierstyring skjer i selskapets representantskapsmøte, gjennom utøvelse av eierposisjonen.

4.3.2 INTERKOMMUNALT UTVALG MOT AKUTT FORURENSNING KOF (27,5 %)

Deltakerandel: 27,5 % (justeres etter innbyggertall mellom deltakerkommunene)

Selskapets virksomhet:

Selskapet legger til rette for samarbeid om beredskap mot akutt forurensning mellom kommuner i Østfold-regionen, Viken Øst. Fredrikstad kommune er vertskommune for selskapet.

Eierskapsstrategi:

Lovpålagt samarbeid om beredskap mot akutt forurensning. Selskapet ivaretar et viktig samfunnsoppdrag ved å håndtere akutt forurensning.

Eierstyring:

All formell eierstyring skjer i selskapets representantskapsmøte, gjennom utøvelse av eierposisjonen.

4.4 **Samvirkeforetak**

4.4.1 GULDKORN SA

Org.nr.: 912 164 403

Stemmeberettigelse:

Fredrikstad kommune er stemmeberettiget med én stemme. Guldkorn SA (1 stemme)

Foretakets virksomhet:

Foretaket skal profilere Østfold som Norges sterkeste region på mat og drikke gjennom å synliggjøre Østfoldprodukter i eget nettverk og videre til forbruker.

Foretaket tilrettelegger for utvikling, samordning, kompetanseheving, markedsføring, opplevelser og matkunnskap.

Foretaket er en interesseorganisasjon og organiseres som et non-profit samvirkeforetak hvor eventuelt framtidig utbytte skal brukes for å drifte foretaket.

Eierstyring:

Eierstyringen skjer gjennom årsmøtet.

4.4.2 BIBLIOTEKSENTRALEN SA

Org.nr.: 910 568 183

Stemmeberettigelse:

Fredrikstad kommune er stemmeberettiget med én stemme.

Foretakets virksomhet:

Foretaket er eid av landets kommuner og fylkeskommuner, og leverer bøker, kompetanse og tjenester til alle landets folkebibliotek. Foretaket er et ideelt samvirkeforetak, der all fortjeneste går til utvikling av nye tjenester.

Eierstyring:

Eierstyringen skjer gjennom årsmøtet.

4.5 Kommunale foretak (KF)

Kommunale foretak er ikke en egen juridisk enhet, som et AS eller IKS, men en del av kommunen, underlagt bystyret. Kommunale foretak ledes av et styre og daglig leder.

Styret har myndighet til å treffe vedtak i alle saker som gjelder foretaket og dets virksomhet, og skal påse at virksomheten drives i samsvar med lover og forskrifter, foretakets formål og vedtekter, kommunens økonomiplan og årsbudsjett, samt andre vedtak eller retningslinjer som er fastsatt av bystyret.

4.5.1 FREVAR KF

Org.nr: 979 952 171

Foretakets virksomhet:

FREVAR KF skal forvalte og drifte kommunens prosessanlegg for avløpsrensing, vannproduksjon, energigjenvinning og avfallshåndtering. Tjenesteproduksjonen er delt i næringsvirksomhet og kommunale oppgaver. FREVAR driver også aktivt behandling av næringsavfall.

Virksomheten skal drives etter forretningsmessige prinsipper og levere tjenester på konkurransedyktige vilkår, sammenlignet med tilsvarende foretak og bedrifter. Alle avgiftsfinansierte tjenester som leveres til Fredrikstad kommune, leveres til selvkost. Miljøaspektet skal vektlegges.

FREVARs tjenester skal ytes til Fredrikstad kommune, men kan i tillegg tilbys andre. Foretaket kan engasjere seg i virksomhet, både innenfor og utenfor Fredrikstad kommune, som naturlig hører sammen med formålet, når dette på forhånd er godkjent i bystyret. Slikt engasjement skal normalt skje gjennom eierskap hvor kommunens økonomiske risiko er begrenset til innskutt kapital.

FREVAR har omfattende aktivitet i tilknytning til miljø, sirkulærøkonomi og ressursgjenvinning. Det skal gjøres betydelige investeringer i forbrenningsanlegg, avfallssortering og vann- og avløpsrensing i ulike anlegg.

FREVAR eier 43,6 prosent av aksjene i Fredrikstad Fjernvarme AS.

Eierskapsstrategi:

Fredrikstad kommunes hovedmål med eierskapet er å sørge for en effektiv drift av kommunens prosessanlegg innen vann, avløp og avfallsbehandling.

FREVARs anlegg skal drives i henhold til kommunens utslippstillatelser, og økonomiske rammer vedtatt av bystyret. Innenfor selvkostområdet inngår FREVARs netto kostnader i Seksjon for teknisk drift sine totale økonomiske rammer, gitt av bystyret. Eierskap til driftsanlegg ligger i FREVARs balanse.

Målet er at foretaket skal levere tjenester av høyest mulig kvalitet, til beste for miljøet og til lavest mulig kostnad for innbyggerne i Fredrikstad. Fredrikstad kommunes mål er videre å oppnå utbytte gjennom foretakets overskudd, innen den næringsdrivende delen av virksomheten.

Eierstyring:

FREVAR KF ledes av styret, som velges av bystyret. Kommunedirektøren har ikke instruksjonsmyndighet overfor styret eller daglig leder.

4.6 *Stiftelser*

4.6.1 FREDRIKSTAD MUSEUM

Org.nr.: 885 803 342

Stiftelsens virksomhet:

Eie museumssamlingen til Fredrikstad kommune og medstifter av Østfoldmuseene. Det foreligger en forvaltningsavtale om at samlingene forvaltes administrativt, faglig og økonomisk av Østfoldmuseene, som mottar forvaltningsbidrag fra Fredrikstad kommune.

Eierskapsstrategi:

Stiftelsen har kun en eierrolle, som eier av flere museumsstiftelser.

4.7 *Pensjonsforetak*

4.7.1 KLP

Org.nr.: 938 708 606

Foretakets virksomhet:

KLP er et gjensidig og fullt ut kundeeid livsforsikringsselskap, med kollektiv offentlig tjenstepensjon som hovedprodukt.

Selskapet skal ivareta medlemmenes behov for tjenstepensjonsordninger, og kjernevirksomheten i KLP-konsernet er offentlig tjenstepensjon.

Kommunal Landspensjonskasse er Norges ledende leverandør av pensjonsordninger til virksomheter i kommunal sektor. 347 av landets kommuner og fylkeskommuner har pensjonsordningen for sine ansatte i KLP. I tillegg har 23 av landets statlige helseforetak og mer enn 2 000 bedrifter i offentlig sektor pensjonsordningen sin i Kommunal Landspensjonskasse.

Eierskapsstrategi:

Som gjensidig selskap er alle kunder med offentlig pensjonsordning i KLP samtidig eiere. Kundene/eierne velger representanter til KLPs styrende organer og bestemmer mål og retning for selskapet. Kundeeierskapet gjør at KLP er en partner som samarbeider med kundene/eierne om felles mål.

Fredrikstad kommunens formål med eierskapet er å tilby sine medarbeidere offentlig tjenstepensjon.

